

12

આપો અને લો

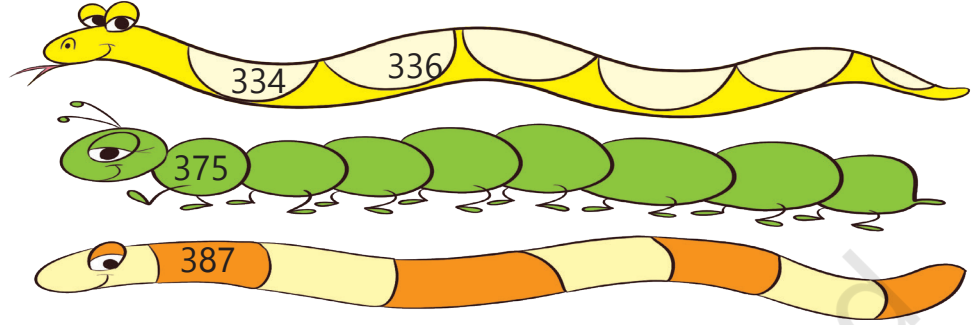
0333CH12

2 ઉમેરો

5 ઉમેરો

5 બાદ કરો

6 ઉમેરો

234

6 બાદ કરો

357

9 ઉમેરો

288

9 બાદ કરો

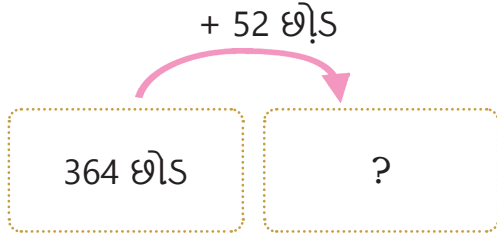
331

કિશન એક મોટી નર્સરી ચલાવે છે જ્યાં તે વિવિધ પ્રકારનાં છોડ વાવે છે. ગામલોકો વારંવાર આવીને તેમના ઘરોમાં ઉગાડવા માટે તેમની પાસેથી રોપાઓ લે છે.

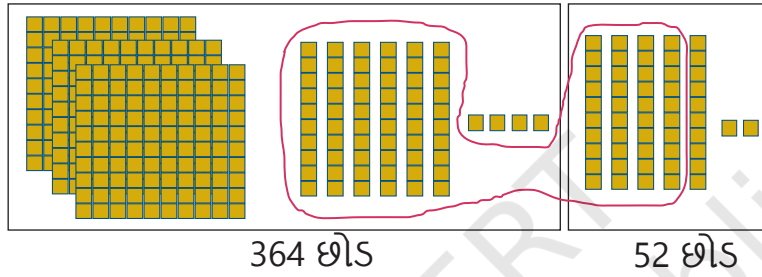
1. કિશન પાસે વિવિધ જડીબુટ્ટીઓ અને ફૂલોના 364 છોડ હતા. ત્યાર બાદ તે તેના મિત્રના ગામ ગયો અને ત્યાંથી 52 છોડ લાવ્યો. હવે તેની પાસે કેટલા છોડ છે?

ચાલો આપણે આ પ્રશ્ન માટે એક કોષ્ટક આકૃતિ દોરીએ.

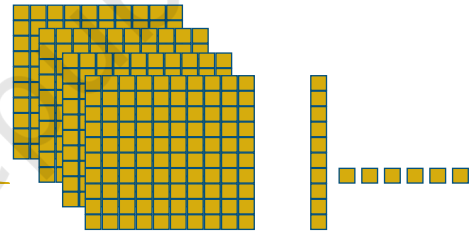

10 દશકને જોડીને 100 બનશે

ચાલો આપણે પ્રશ્નને ઉકેલવા માટે નીચેની પદ્ધતિસરની પ્રક્રિયાનો ઉપયોગ કરીએ.

1 સૌ સાથે 3 સૌ ને જોડીને 4 સૌ મેળવો

કુલ કેટલા છોડ?

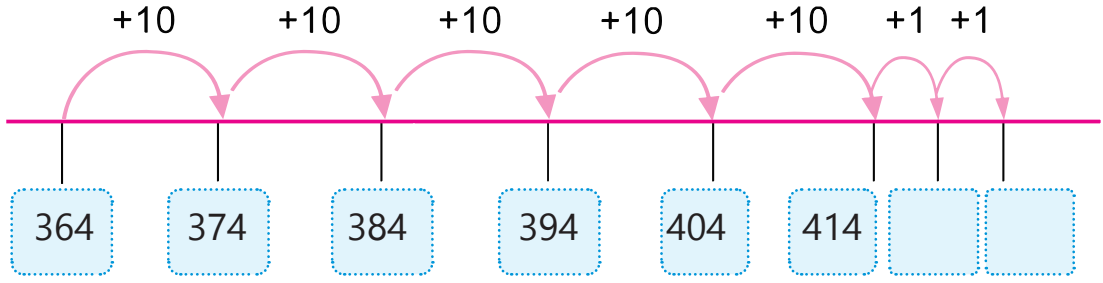
364 થી 52 નો સરવાળો કરતા આપણને 4 સૌ, 1 દશ અને 6 એક મળશે.

સૌ	દશક	એકમ
4	1	6

$364 \text{ છોડ} + 52 = \underline{\hspace{2cm}} \text{ છોડ}$

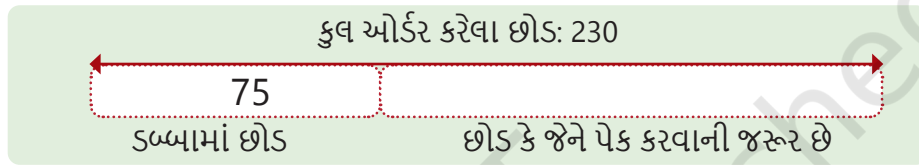
$364 + 52 = \underline{\hspace{2cm}}$

તેને ઉકેલવા માટે તમે સંખ્યા રેખાનો પણ ઉપયોગ કરી શકો છો.

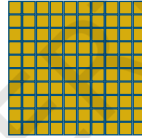

2. કિશનને એક શાળામાં 230 છોડ પહોંચાડવાનો ઓર્ડર મળ્યો છે. તેણે એક ખુલ્લા ડબ્બામાં 75 છોડ મૂક્યા છે. તેને કેટલા વધુ છોડ પેક કરવાની જરૂર છે?

આપેલ સમસ્યાને આપણે બોક્સ ડાયાગ્રામ તરીકે લખીએ છીએ:

યાલો આપણે સમસ્યાને હલ કરવા માટે સૌ, દશક અને એકનો ઉપયોગ કરીએ.

સૌ	દશક	એકમ
2	3	0

આપણે 230 માંથી 75 બાદ કરવાના છે.

સૌ	દશક	એકમ

5 એકમને દૂર કરવા માટે, આપણે 1 દશકને 10 એકમમાં બદલીએ છીએ.

હવે આપણે 10 માંથી 5 લઈ શકીએ છીએ.

શિક્ષકની નોંધ: બાળકોને આ સમસ્યાઓને ઉકેલવા માટે પુસ્તકના અંતે આપવામાં આવેલા ડાયન્સ બ્લોક અને સંખ્યા રેખાનો ઉપયોગ કરવા માટે પ્રોત્સાહિત કરો. બાળકો આ સમસ્યાઓ દૂર કરીને અને જુદી જુદી રીતે નંબરો ઉમેરીને કરી શકે છે. સૌ, દશક અને એક વચ્ચેના સંબંધની ચર્ચા કરો.

10. એકમમાંથી 5 એકમ બાદ કરતાં, આપણી પાસે 5 એકમ બાકી રહે છે.

હવે આપણે 225 માંથી 70 બાદ કરવાના છે.
યાદ રાખો કે સૌ બ્લોક ખોલવાથી આપણને 10
ના 10 બ્લોક મળે છે.

સૌ	દશક	એકમ
2	2	5

70 લઈ જાઓ.

સૌ	દશક	એકમ

આપણી પાસે આ બાકી છે.

સૌ	દશક	એકમ

કિશન પાસે હવે છોડ છે.

શિક્ષક ની નોંધ: પચવિંશતી પદ્ધતિ માં જતા પહેલા, વિદ્યાર્થીઓને વિવિધ વ્યૂહરચનાઓ સાથે વિવિધ સમસ્યાઓના નિરાકરણ માટે ડાયન્સ બ્લોક અને સંખ્યા રેખાનો ઉપયોગ કરવા માટે પ્રોત્સાહિત કરવા જોઈએ.

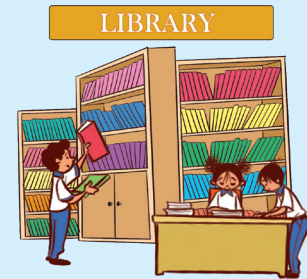
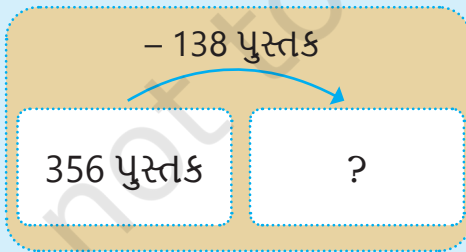
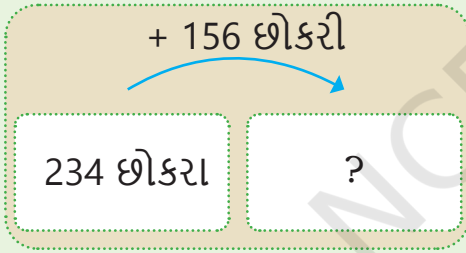

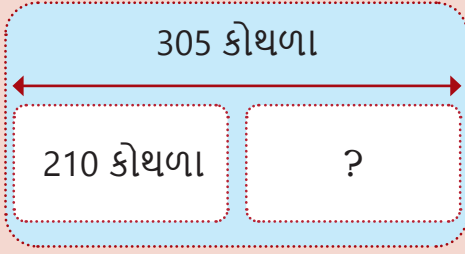
ચાલો આપણે કરીએ

નીચેની સમસ્યાઓ ઉકેલવા માટે ઉપર દર્શાવ્યા પ્રમાણે બોક્સ આકૃતિઓ દોરો. પછી સમસ્યાઓ ઉકેલવા માટે એચટીઓ (સૌ-દશક-એકમ) બ્લોક અથવા સંખ્યા રેખાનો ઉપયોગ કરો.

1. કિશન પાસે ઓગસ્ટમાં 456 છોડ છે. તેમણે 63 છોડનું વિતરણ કર્યું હતું. હવે તેની પાસે કેટલા છોડ બચ્યા છે?
2. કિશન પાસે 309 છોડનો સંગ્રહ છે. તેને ફૂલોના વધુ 80 છોડ મળે છે. હવે તેની પાસે કેટલા છોડ છે?
3. કિશન પાસે જડીબુટ્ટીઓના 270 છોડ છે અને તેના મિત્ર પાસે જડીબુટ્ટીઓના 36 છોડ છે. કિશન પાસે તેના મિત્ર કરતા કેટલા વધુ છોડ છે?

નીચેની આકૃતિઓમાં આપેલી સંખ્યાઓનો ઉપયોગ કરીને શબ્દ સમસ્યાઓ લખો અને તેને ઉકેલો. તમે યોગ્ય સંદર્ભો માટે ચિત્રોની મદદ લઈ શકો છો.

નીચેના પ્રશ્નોના ઉકેલ માટે નીચે આપેલ કોષ્ટકનો ઉપયોગ કરો. તમારા જવાબોમાં રંગ કરો.

521	522	523	524	525	526	527	528	529	530
511	512	513	514	515	516	517	518	519	520
501	502	503	504	505	506	507	508	509	510
491	491	493	494	495	496	497	498	499	500
481	482	483	484	485	486	487	488	489	490
471	472	473	474	475	476	477	478	479	480
461	461	463	464	465	466	467	468	469	470
451	452	453	454	455	456	457	458	459	460

$456 + 10 = 466$

$481 + 19 = \square$

$489 + 21 + 15 = \square$

$405 + 23 = \square$

$467 + 51 = \square$

$519 - 40 = \square$

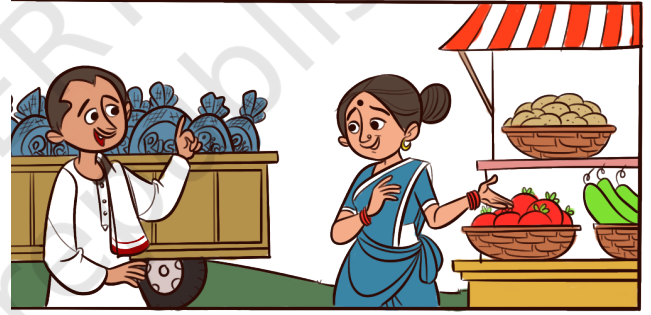
શિક્ષકની નોંધ: ઉપરોક્ત કોષ્ટકનો ઉપયોગ કરીને સમસ્યાઓનો ઉકેલવા માટે બાળકોને પ્રોત્સાહિત કરો. 100, 10 અને 1 ઉમેરતી વખતે અંકોમાં ફેરફારની પેટર્ન તરફ બાળકોનું ધ્યાન ખેં.

નિર્દેશ મુજબ કરો.

100 ઉમેરો	10 ઉમેરો	1 ઉમેરો
269	269	269
369		
	289	

100 ઉમેરો	100 ઉમેરો	1 ઉમેરો
454	454	454
		455

ઘણાં વર્ષો પહેલાં, 'જદુપુર' ગામમાં લોકોએ પોતાની જરૂરિયાતના આધારે વસ્તુઓની આપ-લે કરી હતી. શામુ કાકાએ દરિયા દીદીને 5 કોથળા ચોખા આપ્યા હતા. બદલામાં તેણે શાકભાજીના 10 કોથળા આપ્યા. દરિયા દીદીએ બબલુ દાદા પાસેથી 5 કોથળા ડુંગળી આપીને 2 સાડીઓ મેળવી હતી.

આ રીતે ગામના લોકો પોતાની વસ્તુઓની આપ-લે કરતા હતા. શામુ કાકાને ચોખાનાં બદલે શાકભાજી મળી ગઈ. દરિયા દીદીએ બે સાડીઓ માટે બબલુ દાદાને ઘણી બધી ડુંગળી આપી હતી. વર્ગમાં ચર્ચા કરો કે શા માટે આ ગામના લોકોને વસ્તુઓની આપ-લે કરતી વખતે વિવિધ જથ્થો આપવો પડતો હતો. આ

દિવસોમાં આપણે આપણી જરૂરિયાતની વસ્તુઓના બદલામાં નાણાંનો ઉપયોગ કરીએ છીએ. નોટ અને સિક્કા અલગ-અલગ મૂલ્યોમાં આવે છે જેનો ઉપયોગ વિવિધ વસ્તુઓ ખરીદવા માટે થાય છે.

ઉદાહરણ તરીકે, 10 રૂપિયાની એક નોટ દ્વારા એક હવા મિઠાઇ અથવા દસ ચોકલેટ ખરીદી શકે છે.

એક હવા મીઠાઇની કિંમત એક ચોકલેટ કરતા પણ વધારે છે.

સલમા 100 રૂપિયામાં દૂધની બે બોટલ ખરીદે છે. કિરણ 100 રૂપિયામાં દાડમની ટોપલી ખરીદે છે. દૂધની બોટલ અથવા દાડમ જેની કિંમત વધુ હોય તેના પર વર્તુળ બનાવો.

બે વસ્તુઓ વિશે વિચારો જે આપણે એક જ નોટનો ઉપયોગ કરીને ખરીદી શકીએ.

નોટ

તમે ખરીદી શકો તેવી વસ્તુઓ

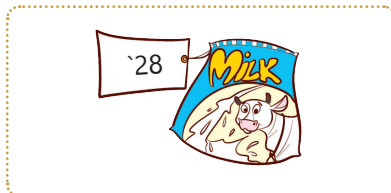
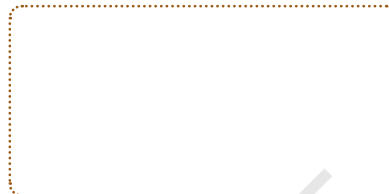
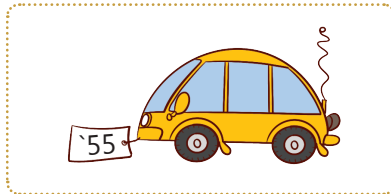
સમાન મૂલ્યો ધરાવતા બે સ્તંભોમાં નોટો અને સિક્કાઓને મેચ કરો.

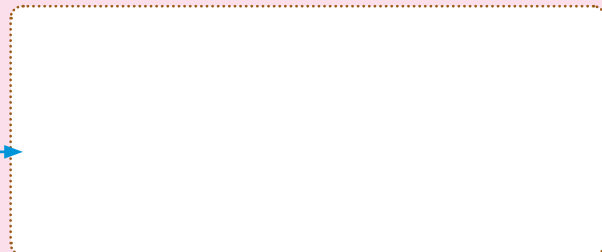
શિક્ષકની નોંધ: બાળકોને મૂળ નોટોમાં વિવિધ વિશેષતાઓ જોવા દો, જેમ કે. મહાત્મા ગાંધીની છબી, સ્મારકો, ટ્રાઈટીન લોકો માટે ઉપસાવેલી છબીઓ, વિવિધ ભાષાઓમાં વખેલી સંખ્યાઓ અને સંખ્યાઓના નામો, વગેરે. બાળકો સાથે નોટો અને સિક્કા વચ્ચેના જોડાણની ચર્ચા કરો.

નીચે આપેલી વસ્તુઓ ખરીદવા માટે નીચેની નોટો અને સિક્કાઓનો ઉપયોગ કરો. પૈસા આપવાની ઓછામાં ઓછી બે રીત શોધો. તમે નોટો અને સિક્કાઓનો ઉપયોગ એક કરતા વધુ વખત કરી શકો છો.

શું તમે આ નોટ જોઈ છે?

500 રુપિયાની એક નોટની સમકક્ષ 100 રુપિયાની નોટ બનાવો.

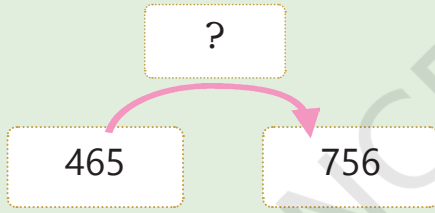
100 ની કેટલી નોટ ₹ 500 ની એક નોટની બરાબર છે? _____

તમે 500 રુપિયાથી કઈ ચીજવસ્તુઓ ખરીદી શકો છો?

सवारे, पीटर काका पासे पैसानी पेटिमां 465 रूपिया हता. अपोर सुधीमां, तेमनी पासे 756 रूपिया हता. तेमणे सवारथी डेटवी कमाणी करी छे?

यावो आपणे समस्या माटे अेक बोकस आइति दोरीये.

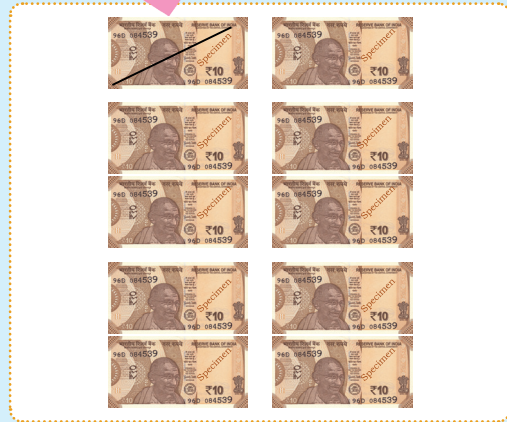
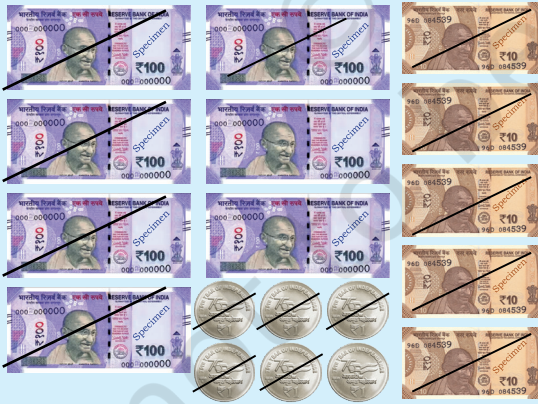

मारो अंदाज.

₹ _____

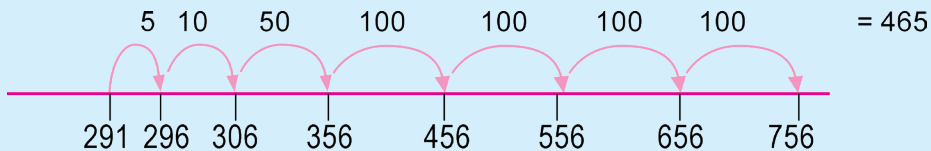
₹ 756

घटाडेवा ₹ 465

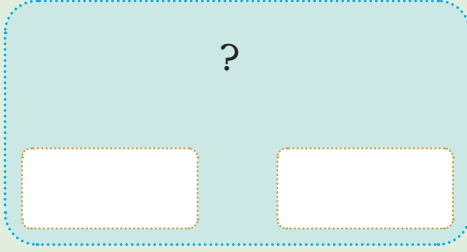
बे रकम वय्येनो तइावत = ₹ 291

तेमणे सवारथी ₹ 291 कमाव्या.

આજે, પીટર કાકાએ 640 રૂપિયામાં ચોખા અને 215 માં ખાંડ વેચી. આ વેચાણથી તેમણે કેટલા પૈસા કમાવ્યા છે?

સમસ્યા માટે એક બોક્સ આકૃતિ દોરો.

મારો અંદાજ.

₹ _____

તેને ઉકેલવા માટે ઉપયોગ કરો.

અથવા સંખ્યા રેખાનો

ચાલો આપણે કરીએ

બોક્સ ડાયાગ્રામનો ઉપયોગ કરીને નીચેની સમસ્યાઓનો ઉકેલ લાવો. જવાબોનો અંદાજ લગાવો, પછી સમસ્યાઓને હલ કરવા માટે રૂ 100, રૂ 10 અને રૂ 1 અથવા સંખ્યા રેખાનો ઉપયોગ કરો.

1. એક દિવસ પીટર કાકા 650 રૂપિયા કમાયા. બીજા દિવસે તેમણે વધુ 250 રૂપિયાની કમાણી કરી. બીજા દિવસ સુધીમાં તેમણે કેટલા પૈસા કમાવ્યા?

શિક્ષકની નોંધ: બાળકોને રમવાના પૈસા આપો અથવા બનાવવા માટે કહો. બાળકોને સૌ, દશક અને એકના મૂલ્યવર્ગની આપ-લે કરવામાં મદદ કરો અને સમસ્યાઓના ઉકેલમાં તેનો ઉપયોગ કરો.

2. રીનાએ 209માં કરિયાણું ખરીદ્યું હતું. તેણે પીટર કાકાને 500ની નોટ આપી. પીટર કાકાએ રીનાને કેટલા પૈસા પાછા આપવા જોઈએ?
3. શિરીનની ગલ્લામાં 150 રૂપિયા છે. તે દર અઠવાડિયે તેના ગલ્લામાં 100 રૂપિયા મૂકે છે. ચાર અઠવાડિયાના અંતે તેની પાસે કેટલા પૈસા છે?
4. પીટર કાકા પહેલા મહિનામાં 250 રૂપિયા, બીજા મહિનામાં 125 રૂપિયા અને ત્રીજા મહિનામાં 350 રૂપિયાની બચત કરી હતી. આ ત્રણ મહિનામાં તેમણે કેટલી બચત કરી છે?

નજીકના બધા જ જવાબોનો અંદાજ લગાવો. વર્ગમાં તમારી વિચારસરણી ની વહેંચણી કરો.

સંખ્યા વાક્ય	100ની નજીક
$156 + 34$	
$125 - 15$	
$105 + 195$	
$205 + 215$	
$500 - 395$	
$765 - 567$	
$505 + 405$	

શિક્ષકની નોંધ: શિક્ષક બાળકોને સંખ્યા ઉમેરવાની અને બાદબાકી કરવાનો અભ્યાસ આપવા માટે સમાન શબ્દ સમસ્યાઓ ઉભી કરી શકે છે. બાળકોને હવ કરતા પહેલા સમસ્યા દોરવા માટે પ્રોત્સાહિત કરો. શબ્દોની સમસ્યાઓ હવ કરવા માટે બાળકોને સંકેત શબ્દો આપવાનું ટાળો.

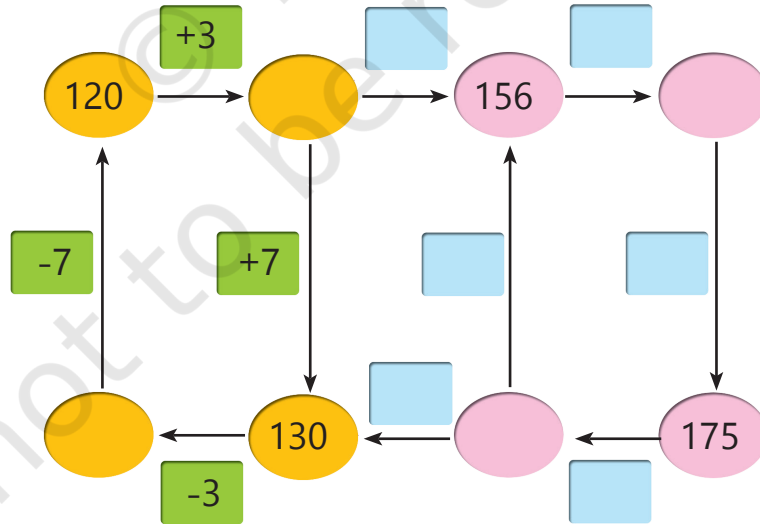
3. ગણતરી કર્યા વિના, દરેક હરોળમાં આપેલી સંખ્યાની તુલના કરો. જે વધુ હોય તેના પર વર્તુળ બનાવો. વર્ગમાં તમારા વિચાર શેર કરો.

$373 + 23$	$373 + 40$
$240 + 10$	$204 + 10$
$900 + 9$	$890 + 60$
$345 - 45$	$345 - 54$
$800 - 8$	$700 - 8$

4. સમાન હોય તેવા જોડ શોધો. વર્ગમાં તમારા વિચાર શેર કરો.

$516 + 100$	$615 - 200$	$350 + 50$
$400 + 15$	$450 - 50$	$816 - 200$

નીચે આપેલ ખાલી કોષ્ટકમાં યોગ્ય સંખ્યાઓ લખો.

શિક્ષકની નોંધ: ઉપરની સમસ્યાઓના ઉકેલ માટે વર્ગમાં માનસિક ગણતરીઓને પ્રોત્સાહિત કરો. બાળકોને આવા ઘણા પ્રશ્નો પૂછવાનું કહો.

0-5 સંખ્યાવાળા કાર્ડ બનાવી લો. આ કાર્ડોનો ઉપયોગ કરીને ત્રણ અંકની બે સંખ્યાઓ બનાવો. બે સંખ્યાઓનો સરવાળો કરો અને બે સંખ્યાઓની બાદબાકી કરો. કાડ્સને ફરીથી ગોઠવો અને મોટી રકમ મેળવવાનો પ્રયાસ કરો. કાડ્સને ફરીથી ગોઠવો અને નાનો તફાવત મેળવવાનો પ્રયાસ કરો.

તમારા મિત્રો સાથે તપાસો કે કોણે સૌથી મોટી રકમ અને સૌથી નાનો તફાવત મળ્યો છે.

ચાલો આપણે કરીએ

(ક) $265 + 9$

(ગ) $825 + 175$

(ચ) $568 - 5$

(ખ) $405 + 56$

(ઘ) $600 - 82$

(છ) $653 - 356$

શિક્ષકની નોંધ: બાળકોને અલગ-એલગ સંખ્યાએ બનાવવા માટે પુસ્તકમમાંથી નંબર કાર્ડનો ઉપયોગ કરીને વિવિધ સંખ્યા બનાવવાની મંજૂરી આપો. બાળકો માટે આ કાર્ય ફક્ત પેન્સિલ અને કાગળથી કરવું મુશ્કેલ બની શકે છે.